

УДК 321(477)+1991
ББК 66.3(4Укр)
С 81

Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України
(протокол № 12 від 8 грудня 2016 року)

Рецензенти:

О. В. Картунов – доктор політичних наук, професор
В. Ф. Смолянюк – доктор політичних наук, професор
Н. М. Хома – доктор політичних наук, доцент

Стойко О. М.
С 81 Трансформація політичних інститутів у сучасних перехідних суспільствах: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2016. 416 с.

ISBN 978-966-02-8173-8

Визначення джерел та прогнозування наслідків інституційних змін є одним з найважливіших завдань політичної науки, оскільки пошук найбільш оптимальної форми інституційного устрою держави, здатного відповідати на виклики сьогодення і майбутнього, є актуальним як для перехідних суспільств, так і розвинених демократій. Розглянуто основні наукові підходи до розуміння політичних інститутів, процесів їх трансформації та еволюцію інституційного аналізу. Визначено чинники інституційного вибору в перехідних країнах, типологізовано умови, що сприяють демократизації, та охарактеризовано основні напрями інституційних змін. Проаналізовано взаємозв'язок між демократизацією та державотворенням, між інституційною спроможністю держави та якістю політичних інститутів. З'ясовано вплив форми державного правління та особливостей формування уряду на успішність демократичного транзиту, проаналізовано значення конституції для становлення політичного режиму. Розглянуто роль та функції політичної партії як основного актора демократизаційних процесів.

Для науковців, політиків, громадських діячів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів, широкого загалу читачів, які цікавляться питаннями політичного життя та державотворення в Україні.

УДК 321(477)+1991
ББК 66.3(4Укр)

ISBN 978-966-02-8173-8

© Стойко О. М., 2016

Зміст

Вступ	5
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади дослідження політичних інститутів	14
1.1. Наукові підходи до визначення політичних інститутів	17
1.2. Еволюція і основні етапи становлення інституційного аналізу	24
1.3. Трансформація політичних інститутів як об'єкт політологічного дослідження	41
Розділ 2. Чинники інституційної інженерії у перехідних суспільствах	80
2.1. Шляхи конвергенції історичного інституціоналізму та вивчення демократизації	80
2.2. Типологізація чинників демократичних перетворень	92
2.3. Взаємодія формальних та неформальних інститутів у становленні політичної системи	110
2.4. Проблеми концептуалізації інституційних виборів у перехідних суспільствах	130
Розділ 3. Демократизація та державотворчі процеси у перехідних суспільствах	146
3.1. Нелінійність процесів демократичної трансформації	149
3.2. Розбудова інституційної спроможності держави	170
Розділ 4. Форма державного правління як засадничий інституційний вибір у перехідних суспільствах	190
4.1. Варіативність форм державного правління у нових демократіях	190
4.2. Баланс повноважень органів законодавчої і виконавчої гілок влади у формуванні уряду	210

4.3. Конституційний процес як інструмент зміни політичних інститутів	236
Розділ 5. Вплив політичних партій на трансформацію політичних інститутів	277
5.1. Політичні партії як посередники у демократизаційному процесі	288
5.2. Інституціоналізація партійної системи у перехідних суспільствах та її основні характеристики	305
Висновки	351
Список використаних джерел	363